

Heinäveden lukion vuosiluokan muodostaminen tai muodostamatta jättäminen lukuvuodelle 2027–2028

Kunnanhallitus 19.10.2026 § 197
243/12.00.01.00/2026

Valmistelija

Yläkoulun ja lukion va. rehtori Janne Rytönen

Opetusministeriö on myöntänyt Heinäveden kunnalle lukiokoulutuksen järjestämisluvan päätöksellään 874/430/1998. Opetus- ja kulttuuriministeriö seuraa hallinnonalallaan opetuksen ja koulutuksen järjestämistä lainsäädännön ja annettujen määräysten mukaisesti sekä valvoo rahoitusviranomaisena koulutuksen rahoituksen asianmukaista käyttöä.

Yhtenä näistä määräyksistä opetus- ja kulttuuriministeriö on antanut perusopetuksen jälkeisen yhteishakua koskevan asetuksen (834/2021) 5 §:n nojalla 27.5.2025 päätöksen VN/13933/2025 liittyen kevään 2025 yhteishakuun sekä 21.5.2026 päätöksen VN/16063/2026 liittyen kevään 2026 yhteishakuun. Kevään 2027 yhteishakua koskevan päätöksen mukaisesti koulutuksen järjestäjät eivät voi perua kevään yhteishaussa mukana olevaa koulutusta 12.2.2027 jälkeen. Näiden päätösten perusteella on johdettavissa,

- että yhteishakuun päätyvä hakukohde on toteutettava huolimatta hakijoiden ja paikan vastaanottaneiden määrästä,
- että päätös hakukohteen yhteishakuun saattamisesta on tehtävä niin, että siihen mahdollisesti kohdistuva muutoksenhaku on ehditty käsitellä ennen määräpäivää 12.2.2027 sekä
- että kunnanhallituksen päätös 30.3.2026 § 59 päätös opiskelijaksioton seitsemän opiskelijan vähimmäishakijamäärästä sekä tähän perustuva yläkoulun ja lukion rehtorin päätös 29.4.2026 § 3/2026 ovat ministeriön päätöksien ja siten järjestämisluvan vastaisia.

Heinäveden kunnan on lukiolain 3 §:n mukaisen lukiokoulutuksen järjestämislupansa perusteella huolehdittava lukiolain 13 §:n nojalla,

- että oppimäärä on mahdollista suorittaa kolmessa vuodessa,
- että koulutukselle asetetut tavoitteet toteutuvat,
- että opiskelijan edellytykset oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen eivät vaarannu,
- että opiskelijalla on mahdollisuus yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä koulutuksen järjestäjän muiden oppilaitosten, korkeakoulujen ja muiden koulutuksen järjestäjien antamaa opetusta hyväksi käyttäen sekä
- että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Lukiolain 20 §:n mukaisesti opiskelijaksi ottamisesta oppilaitokseen päättää koulutuksen järjestäjä, ja 22 §:n mukaisesti opiskelijaksi ottamisessa on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita.

Vaikka kunnanhallituksen päätös 30.3.2026 § 59 on virheellinen, tämän valmistelytyö pätee edelleen: Heinäveden lukioon hakeneiden määrässä on viime vuosina ollut paljon vaihtelua, mikä on heijastunut ryhmäkokojen mitoittamiseen ja vaikeuttanut resurssien pitkäjänteistä suunnittelua. Koulutuksen järjestäjä vastaa opetuksen laadusta, riittävästä resursseista ja opiskelijoiden yhdenvertaisesta kohtelusta, ja lukion ryhmien määrällä on suora vaikutus opettajaresurssin tarpeeseen. Tuntikehyksessä tarjolla olevien opetustuntien määrä on yksi määräävä tekijä, jotta Heinäveden

kunta olisi ammattitaitoisille kelpoisille opettajille vetovoimainen työnantaja ja jotta tämän johdosta opetus pysyisi laadukkaana ja monipuolisena.

Heinäveden kunnan 1.8.2026 voimaan astuneen hallintosäännön 23 §:n mukaisesti kunnanhallituksen toimivallassa on päättää lukion opiskelijaksi ottamisen perusteista. Niin ikään säännön 25 §:n mukaisesti sivistysjohtajan ratkaisuvallassa on päättää tuntikehyksestä määrärahojen puitteissa ja rehtorin ratkaisuvallassa taas päättää ensisijaisesta oppilaaksi otosta ja lukion opiskelijavalinnasta. Arvotettavaksi tulee, tarjoaako kunta Heinäveden lukion kevään 2027 perusopetuksen yhteishakuun vai ei. Vuodesta 2025 alkaen voimassa olleen kuntastrategian mukaisesti

- kunnan talouden on oltava vakaa, tasapainoinen ja ennakoitavasti johdettu,
- henkilöstö on ammattitaitoista, motivoitunutta ja voi hyvin,
- yhdessä varmistamme, että Heinävesi on hyvä paikka yrittää, tehdä työtä ja asua,
- tarjoamme laadukkaat ja toimivat oppimisen, hyvinvoinnin ja vapaa-ajan palvelut kaikille ikäryhmille huomioiden sekä vakituiset että vapaa-ajan asukkaat sekä
- luomme edellytykset hyvinvoivalle ja turvalliselle arjelle kaikissa elämänvaiheissa.

Osana kevään 2026 yhteisvalinnan valmistelutöitä Heinäveden yläkoulun 9.-luokkalaiset ovat oppilaanohjauksen yhteydessä aloittaneet hakukohteiden mietinnän. Syyslomaa edeltänyt viikon 41 tilannekuva on, että Heinäveden yläkoulun 25 yhdeksäsluokkalaisesta noin 7—12 on hakemassa lukioon ja näistä 2—7 Heinäveden lukioon. Tämän pohjalta Heinäveden lukioon on hakeutumassa kunnan omista oppilaista pieni tai keskikokoinen ryhmä edellisvuosiin verrattuna.

Lukion elinvoiman kannalta olennainen tekijä on, että vuosiluokkien välinen yhteistyö toimii ja että lukion opiskelijakunta hallituksineen toimii aktiivisesti. Jos vuosiluokat ovat pieniä, opiskelijakunnan aktiivisuus on kiinni yksittäisten opiskelijoiden aktiivisuudesta ja valmiudesta. Lisäksi pienillä ryhmäkoilla riskinä on, että opiskelijat eivät saa harjoitelluksi sosiaalisia taitojaan eri ryhmäkoko-panoilla monipuolisissa tilanteissa. Riittävä opiskelijoiden määrä on laadukkaan ja toimivan lukiokoulutuksen järjestämisen sekä opiskelijakunnan hyvinvoinnin ja toimivuuden edellytys. Lukio ei myöskään voi taata lukiolain 13 §:n mukaista vaatimusta yksilöllisten valintojen mahdollisuudesta, jos opiskelijoita ei ole riittävää määrää.

Lukiokoulutuspaikan yhteishaussa tai jatkuvassa haussa vastaanottaneiden määrä vaikuttaa suoraan Heinäveden kunnan saaman toisen asteen koulutuksen valtionosuuteen. Kuluvana lukuvuonna 2026—2027 Heinäveden lukiossa on ollut syyskuun 20. päivän tilastoinnissa 25 opiskelijaa, joista 16 jatkaa opiskelijana ensi lukuvuonna. Kalenterivuoden 2027 laskennalliset valtionosuusperusteet perustuvat siis 25 opiskelijaan, kun taas kalenterivuoden 2028 vastaavat perustuvat siis vähintään 16 jatkavaan opiskelijaan, jos nämä jatkavat suunnitellusti lukion opiskelijoina.

Kalenterivuonna 2026 laskennallinen valtionosuuden peruste Heinäveden lukion opiskelijaa kohden on ollut 18 976,49 euroa, ja tämän valtionosuuden määräytymisen perusteena olevan 19 opiskelijan määrän perusteella kuluvan kalenterivuoden valtionosuuden peruste on 360 553,31 euroa. Kalenterivuoden 2026 yksikköhinnan perusteet ja laskenta on julkaistu Opetushallituksen rahoitusjärjestelmän raportilla V06YT7S 17.11.2026,

joten on nähtävissä, että kalenterivuoden 2027 valtionosuuslaskelma valmistunee marraskuussa 2026.

Lukion aloittavan vuosiluokan osuus lukion tuntikehyksestä ja siis lukiokoulutuksen henkilöstöresurssista on arviolta 40 prosenttia, kun opiskelijoiden määrään mukautuvan lukioresurssin ja ylioppilaskokeisiin ilmoittautuvien kokelaiden määrään mukautuvan alustavan arvioinnin korvaukset sekä Juuan, Outokummun ja Polvijärven lukioiden opettajien opettamat hybridiopintojaksot jätetään huomiotta. Lisäksi lukion tuntikehys edustaa yläkoulun ja lukion aineenopetuksen tuntikehyksestä arviolta 26 prosenttia, joten lukion aloittavan vuosiluokan osuus aineenopetuksen tuntikehyksestä on arviolta 11 prosenttia.

Jos lukion 1. vuosiluokkaa ei muodostu, tämä 11 prosentin osuus tuntikehyksestä poistuu, jolloin ammattitaitoisen henkilöstön pitovoima alkaa heiketä tuntikehyksen heikkenemisen vuoksi. Lisäksi vuosiluokan muodostumattomuus heikentää lukion toimintatapojen ja perinteiden jatkumoa, jolloin lukion vetovoima uusien opiskelijoiden hankintaan alkaa niin ikään heiketä. Toisaalta lukioon hakevien opiskelijoiden määrä vaikuttaa suoraan kunnan saaman valtionosuuden määrään. Jos lukio päättyy hakukohteeksi kevään 2027 yhteishaussa, tämä rahoituspohja ei ole ennakoitavissa kuin oppilailta kyselyin ei-sitovin ennakotiedoin, ja jos muodostuva ryhmä on pieni, valtionosuuksin kattavasti katettu rahoituspohja siirtyy kohti kuntaa itseään.

Heinäveden lukion aloittavan vuosiluokan muodostaminen eli lukion päätyminen yhteishaun hakukohteeksi vaatii, että opiskelijoiden opintojen laatu, henkilökunnan pitovoima sekä lukiokoulutuksen rahoitus arvioidaan yhtenä kokonaisuutena.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallituksen päättää, että

1. päätös 30.3.2026 § 59 päätös opiskelijaksioton seitsemän opiskelijan vähimmäishakijamäärästä kumotaan.
2. Heinäveden lukio muodostaa 1. vuosiluokan lukuvuodelle 2027-28

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotus.

Yläkoulun ja lukion va. rehtori Janne Rytönen oli kokouksessa kuultavana asian osalta.